

prima instanță – E. Tverdohleb.

instanța de apel – A. Gheorghieș, A. Albu, A. Toderaș

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Oleg Sternioală, Valentina Clevadi

examinînd recursul declarat de către avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele lui Caduc Viorel,

în pricina civilă înaintată de Capmari Iurie împotriva lui Caduc Viorel privind încasarea datoriei,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2016, prin care s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel,

c o n s t a t ă:

La 05 mai 2016 avocatul Iosif Mardari în interesele lui Capmari Iurie s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva lui Caduc Viorel, solicitînd încasarea de la Caduc Viorel, a echivalentului în lei, la data executării hotărîrii de judecată, a împrumutului în sumă de 20 000 dolari SUA, a dobînzii de întîrziere în mărime de 3 561,64 dolari SUA, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 5 000 lei și a taxei de stat în mărime de 13 937,0 lei, achitată la depunerea acțiunii.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 29 octombrie 2013 Capmari Iurie a semnat cu Caduc Viorel acordul nr. 11/13 în care s-a stipulat că pîrîtul Caduc Viorel a primit cu împrumut suma de 20 000 dolari SUA și și-a asumat răspunderea de a restitui suma împrumutată în termen de 25-30 zile calendaristice, cel tîrziu la 30 noiembrie 2013. Însă, obligațiunea asumată nu a fost respectată de către Caduc Viorel, împrumutul în sumă de 20 000 dolari SUA nu a fost restituit, iar solicitările verbale repetate și somația din partea lui Capmari Iurie privind restituirea împrumutului, au rămas fără soluționare.

Susține că din cauza tergiversării restituirii împrumutului a suportat pierderi financiare considerabile prin faptul că suma împrumutată nu o poate investi în

interesele personale, fiind scoasă din circuitul civil, dat fiind că Caduc Viorel nu și-a respectat obligațiile contractuale. De aceea, la mărimea datoriei a calculat dobânda de întârziere a restituirii împrumutului conform prevederilor art. 619 și 872 Cod civil, care la data expedierii primului preaviz constituia suma de 3 561,64 dolari SUA.

A mai menționat că, în scopul soluționării pe cale amiabilă a cazului de restituire a împrumutului, i-a expediat lui Caduc Viorel două preavizuri la 11 mai 2015 și 12 februarie 2016, ultimul fiind recepționat la 25 februarie 2016, cu propunerea ca în termen de 10 zile de la data recepționării somațiilor să restituie benevol suma datoriei de 20 000 dolari SUA și a dobânzii de întârziere în mărime de 3 561,64 dolari SUA, în total suma de 23 561,64 dolari SUA, pentru a exclude soluționarea litigiului în instanța de judecată. În ambele cazuri Caduc Viorel răspuns nu a dat și acțiuni de restituire a împrumutului nu a întreprins.

Mai susține, că adresându-se cu acțiune împotriva lui Caduc Viorel în judecată a suportat cheltuieli pentru asistența juridică acordată de avocat, cât și a taxei de stat achitate la înaintarea acțiunii, pentru care motive aceste cheltuieli solicită a fi încasate de la pârît.

La 29 iunie 2016 avocatul Iosif Mardari în interesele lui Capmari Iurie a formulat cerere de concretizare a cerințelor și a solicitat de a încasa de la Caduc Viorel în beneficiul lui Capmari Iurie următoarele cheltuieli de judecată: pentru expedierea pretenției - 11,51 lei, pentru expedierea cererii în instanța de judecată - 14,25 lei, pentru citarea publică – 100 lei, în total suma de 125,76 lei, confirmată prin bonuri de casă.

Prin hotărârea Judecătorei Briceni din 29 iunie 2016 acțiunea înaintată de către Capmari Iurie s-a admis integral.

S-a încasat de la Caduc Viorel în beneficiul lui Capmari Iurie pentru achitarea datoriei, bani în sumă totală de 23 561,64 dolari SUA din care: suma împrumutului – 20 000 dolari SUA; dobânda de întârziere – 3 561,64 dolari SUA sau în lei moldovenești la cursul oficial al BNM la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Caduc Viorel în beneficiul lui Capmari Iurie cheltuielile de judecată în suma totală de 19 062,76 lei din care: pentru achitarea taxei de stat în sumă de 13 937 lei; pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei; cheltuielile poștale în sumă de 25,76 lei; pentru publicarea anunțului public în ziar în sumă de 100 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele recurentului Caduc Viorel la 01 august 2016 a declarat apel nemotivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu trimiterea pricinii spre judecare în prima instanță, totodată a solicitat și scutirea de la plata taxei de stat (f.d.49-50).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2016, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen de pînă la 11 octombrie 2016, ora 09:00, pentru achitarea taxei de stat în mărime de 10 452 lei și depunerea apelului motivat. S-a explicat apelantului că în cazul neînlăturării neajunsurilor, cererea de apel va fi restituită fără examinare.(f.d.70-75).

La 29 septembrie 2016 avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele recurentului Caduc Viorel, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2016, solicitînd casarea încheierii recurate cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel pentru examinarea cererii privind scutirea de plata taxei de stat.

În motivarea recursului a indicat că, ședința instanței de apel a fost numită pentru data de 13 septembrie 2016. La data de 12 septembrie 2016 a expediat o cerere de amînare a ședinței în legătură cu imposibilitatea de a asigura reprezentarea în ședința respectivă, însă instanța de apel nu a admis cererea de amînare și a examinat și soluționat chestiunea privind scutirea de la plata taxei de stat în lipsa apelantului și reprezentantului acestuia, fapt prin care a lipsit apelantul de posibilitatea de a-și argumenta cererea de scutire privind achitarea taxei de stat și a aduce probe în acest sens.

Susține că, instanța de apel a luat o decizie ascultînd poziția doar a unei părți în proces, încălcînd principiul contradictorialității și egalității armelor în proces și dreptul de acces la justiție și la un proces echitabil, garantate de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană a drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Instanța de recurs reiterează prevederile art. 425 CPC, care statuează expres că, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele pricinii rezultă că încheierea recurată a fost pronunțată la 13 septembrie 2016, copia încheierii motivate a instanței de apel a fost expediată recurentului de către Curtea de Apel Bălți la 20 septembrie 2016 (f.d.78 A), iar recursul înaintat de către avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele recurentului Caduc Viorel a fost depus la 29 septembrie 2016 (f.d.79), motiv ce impune instanța de recurs prin prisma art. 425 CPC să constate că recursul a fost depus în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de Procedură Civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

S-a stabilit că prin încheierea din 13 septembrie 2016, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse, cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat în mărime de 10 452 lei, și depunerea apelului motivat în termen de până la 11 octombrie 2016, ora 09:00 (f.d. 69-75).

Apelantul la depunerea apelului nemotivat a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, însă nu a anexat probe ce a-r demonstra situația materială precară invocată și imposibilitatea achitării taxei de stat, care ar sta la baza scutirii acestuia de la plata taxei de stat.

În cererea de apel avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele recurentului Caduc Viorel a indicat că, apelul motivat va fi depus după primirea hotărârii motivate, i-ar probele justificative care vor dovedi situația materială precară urmează a fi prezentate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea instanței de apel legală și întemeiată, iar recursul neîntemeiat din următoarele considerente.

Potrivit art. 85 alin. (4) CPC, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător sau instanța judecătorească de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

În conformitate cu art. 365 alin. (4) CPC, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 110 din CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează, că în cazul în care cererea de chemare în judecată conține mai multe pretenții de sine stătătoare cu caracter patrimonial, taxa de stat se va calcula conform valorii fiecărei pretenții aparte (art. 86 alin. (1) lit. k) CPC).

Deci, instanța de apel întemeiat a concluzionat de a nu da curs cererii de apel depusă de avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele pârîntului Caduc Viorel și de a obliga apelantul de a achita plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Potrivit art. 118 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Colegiul conchide că scutirea de la plata taxei de stat se dispune în baza unor probe pertinente, însă la materialele dosarului nu există probe veridice și reale care indică nemijlocit asupra situației materiale care să reflecte situația precară la moment a solicitantului și imposibilitatea achitării taxei de stat.

Iar, recurentul Caduc Viorel nu a prezentat careva probe în vederea justificării imposibilității achitării integrale a taxei de stat la depunerea apelului nemotivat.

Astfel, instanța de recurs constată că recurentul nu a prezentat probe care să demonstreze veniturile sale, sau să probeze lipsa mijloacelor financiare or, în susținerea afirmației despre situația materială precară, nu au fost prezentate înscrisuri confirmative.

Prin urmare, impunerea achitării taxei de stat, pentru examinarea apelului, nu reprezintă limitarea accesului la justiție, or lipsește proporționalitatea scopului urmărit și mărimea taxei de stat achitată.

Neprezentarea dovezii de plată a taxei de stat ori solicitarea de la scutirea acesteia, drept prevăzut la art. 85 CPC, indică direct la nerespectarea drepturilor sale procedurale, în măsura stabilită de normele de drept procedural, de aceea instanța de apel, în temeiul legii, a dispus obligarea apelantului de a prezenta dovada de plată a taxei de stat în termenul stabilit, or, înaintînd cerere de apel fără a prezenta dovada de plată a taxei de stat și cunoscînd despre necesitatea plății acesteia, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat de către recurent.

Totodată, instanța atestă că recurentul nu a ținut cont de prevederile art. 56 alin (3) și 61 alin. (1) CPC, care indică că, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Or, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă că, odată cu solicitarea scutirii de la plata taxei de stat, actele ce confirmă starea materială precară invocată urmau a fi anexate la depunerea cererii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar să menționeze și faptul că în situația din speță, acțiunile instanței de apel de a nu a dat curs cererii de apel și a-l obliga pe recurent la plata taxei de stat, pentru examinarea cererii de apel depusă, nu încalcă dreptul ultimului privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația națională cît și de internațională or, CEDO prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golber v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indiviziiilor (Ashingdane vs United Kingdom 28 mai 1985).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (cauza *Bellet vs France* §-31, Grecia *Manibardo vs Spain* §-44).

Astfel, la caz, Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespund cerințelor prevăzute de art. 6 parag. 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- cerința privind scopul legitim al limitării – este îndeplinită, având în vedere că întinderea acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri abuzive și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției (cauza *Weissman și alții împotriva României* §-35, *Tolstoy Miloslavsky v.the United Kingdom* §-61);

- raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și de asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume: - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant raportat la veniturile sale.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recurentul nu este lipsit de dreptul de a solicita în instanța de apel în conformitate cu art. 86 alin. (1) CPC, amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către avocatul Nicolaescu Gheorghe în interesele recurentului Caduc Viorel.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2016, prin care s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel, în pricina civilă înaintată de Capmari Iurie împotriva lui Caduc Viorel privind încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele completului,

judecător

Tatiana Vieru

judecătorii

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi